

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра практики англійської мови

СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни
ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

підготовки бакалавра
спеціальності 014 Середня освіта. Мова і література (англійська)
освітньо-професійної програми Середня освіта. Англійська мова

Силабус навчальної дисципліни «ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ» підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта. Мова і література (англійська), за освітньо-професійною програмою Середня освіта. Англійська мова.

Розробник: Малімон Леся Костянтинівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри практики англійської мови.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри практики англійської мови (протокол № 1 від 31 серпня 2020 р.).

Завідувач кафедри:

Коляда Е. К.

I. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 (денна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта. Мова і література (англійська) Середня освіта. Англійська мова Бакалавр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 90 год /3 кредити		Рік навчання 2
		Семестр 3
		Лекції 24 год.
		Практичні (семінарські) 20 год.
		Самостійна робота 40 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Консультації 6 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання		Українська

Таблиця 1а (заочна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта. Мова і література (англійська) Середня освіта. Англійська мова Бакалавр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 90 год / 3 кредити		Рік навчання 2
		Семестр 3 -ий
		Лекції 8 год.
		Практичні (семінарські) 4 год.
		Самостійна робота 66 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Консультації 12 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Малімон Леся Костянтинівна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри практики англійської мови
Контактна інформація	м.т. +380679763929
	Mail.Malimon@ukr.net, malimon@eenu.edu.ua
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi

1. Анотація курсу.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні аспекти історії розвитку методики викладання іноземних мов, функціонування та розвиток методологічних підходів та шкіл, характеристика їх основних принципів, методик навчання й аналіз найважливіших здобутків визначних науковців минулого та сучасності. Курс демонструє різні шляхи та методи навчання іноземних мов, встановлює зв'язок між численними способами навчання, пояснює причини неоднакових інтерпретацій підходів до викладання у різних школах і напрямках на всіх етапах розвитку методології.

В курсі враховані комунікативні, культурні та психологічні чинники, що сприяють створенню та функціонуванню різних методологічних підходів. Особлива увага приділяється фактору взаємозв'язку та наслідування ідей щодо викладання іноземних мов. Курс пропонує вивчення і глибоке переосмислення накопиченого педагогічного досвіду, який забезпечить наукове підґрунтя для побудови теорії навчання іноземних мов, дасть можливість урахувати всю багатогранність і динамічність методів навчання іноземних мов, забезпечить розуміння і творче осмислення студентами суті ретроспективи методики навчання іноземних мов і формування у них критичного мислення.

2. Пререквізити / Постреквізити

Дисципліна є складовою частиною циклу навчальних курсів із методики викладання іноземних мов, тісно взаємодіє з філософією, історією, логікою, соціологією, літературознавством, психологією. Сучасна методика викладання іноземних мов – це комплекс численних дисциплін з методології, Курс „Історія методики викладання іноземних мов” є початковим у системі дисциплін з методики, що підвищує професійний та інтелектуальний рівень майбутнього фахівця.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Предметом навчальної дисципліни є історія методики навчання іноземних мов. Дисципліна «Історія розвитку методики навчання іноземних мов» має на меті забезпечити формування методичної компетентності студентів до реалізації професійних функцій викладача іноземної мови, удосконалити методичну компетентність студентів, а саме:

- поглибити знання про періодизацію і основні напрями розвитку вітчизняної і зарубіжної методики навчання іноземних мов як науки;
- сформуванню уявлення про зміст і структуру педагогічної діяльності викладача іноземної мови;
- ознайомити студентів з сучасними методичними напрямами і методами, формами та засобами навчання іноземних мов і культур у вищій школі, а також сформуванню у них умінь творчо застосовувати свої знання на практиці з урахуванням конкретних умов;
- розвивати у студентів творче методичне мислення, яке допоможе їм у вирішенні різноманітних методичних задач, що виникають у навчально-виховному процесі у вищому навчальному закладі;
- розвивати творчий потенціал студентів.

4. Результати навчання (компетентності).

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:

знати: основні етапи становлення і розвитку методики викладання іноземних мов, проблематику основних його напрямів. Знати причини виникнення свідомих методів вивчення іноземних мов. Диференціювати граматико-перекладний і текстуально-перекладний, прямий, комунікативний та інші методи за цілями, змістом і принципами навчання, методичними прийомами і підручниками. Характеризувати і диференціювати методичні системи різних методистів. Вміти аналізувати лінгвістичні і психологічні основи цих систем, розуміти їх вплив на розвиток методики навчання іноземних мов. Знати соціально-економічні передумови виникнення різних методів у методиці навчання іноземних мов. Характеризувати їх лінгвістичні і психологічні основи. Знати провідних методистів - засновників світових та українських наукових шкіл.

Опанувавши поданий матеріал, студенти повинні **вміти:** чітко характеризувати головні періоди історичного розвитку історії методики викладання іноземних мов; розрізняти специфіку та проблеми різних напрямів методики, їх представників та коло їхніх інтересів; логічно та аргументовано викладати проблематику сучасних напрямів розвитку методики, давати визначення основних понять, характеризувати дослідження провідних учених певного напрямку. Осмислювати поняття «підхід», «принцип», «метод», «прийом» у ракурсі історії методики навчання іноземних мов. Характеризувати зв'язок історії методики навчання іноземних мов з іншими науками. Уміти охарактеризувати соціально-економічні передумови різних етапів в історії методики, співвідносити методи навчання іноземних мов як відповідь дослідників у царині навчання іноземних мов на суспільні виклики. Усвідомлювати потребу у створенні змішаних методів навчання іноземних мов як відповідь на зростаючі суспільні потреби. Уміти диференціювати цілі, зміст і принципи навчання, покладені в основу зазначених методів, аналізувати методичні прийоми та навчальні посібники, які використовували послідовники різних методів. Вміти аналізувати здобутки і досвід української методики навчання іноземних мов.

5. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Лаб.	Сам. роб.	Конс.	Форма контр./ бали
Змістовий модуль 1. Становлення методики викладання іноземних мов							
Тема 1. Історія методики викладання іноземних мов як наука. Основні методичні		2	1		10		

поняття: метод, підхід, прийом, принцип.							
Тема 2. Вивчення мов в епоху давнього світу та античний період.		2	1		5		
Тема 3. Вивчення мов у Середньовіччі та в епоху Відродження		2	1		5		
Тема 4. Метод Ратіхія та метод Коменського		2	1		10		
Разом за модулем 1	24	8	4		10	2	ДС/5+ ІРС/5
Модульна контрольна робота							20
Змістовий модуль 2. Еволюція методів викладання іноземних мов							
Тема 5. Граматико-перекладний метод		1	1				
Тема 6. Текстуально-перекладний метод		1	1				
Тема 7. Лексико-перекладний метод		1	1				
Тема 8. Натуральний метод.		1	1		1		
Тема 9. Прямий метод		1	1		1		
Тема 10. «Армійський» метод		0,5	0,5		1		
Тема 11. Метод Г. Палмера		1	1		1		
Тема 12. Метод М. Уеста		1	1		1		
Тема 13. Метод Л. Блумфілда		1	1		1		
Тема 14. Метод Ч. Фріза і Р. Ладо (аудіо-лінгвальний)		1	1		1		
Тема 15. Аудіовізуальний метод (структурно-глобальний метод)		0,5	0,5		1		
Тема 16. Метод Г. Лозанова (сугестивний метод)		1	1		1		
Тема 17. Комунікативний метод		1	1		1		
Разом за модулем 2	36	12	12		10	2	ДС/5+ ІРС/5+ ТР/5
Модульна контрольна робота							20
Змістовий модуль 3. Історіографічний огляд методики навчання іноземних мов на території України							
Тема 18. Історіографічний огляд методики навчання іноземних мов на території України від початку до середини ХХ ст.		1	1		10		
Тема 19. Історіографічний огляд методики навчання іноземних мов на території України від середини до кінця		2	2		10		

XX ст.							
Тема 20. Історіографічний огляд методики навчання іноземних мов в Україні у XXI ст.		1	1				
Разом за модулем 3	30	4	4		20	2	ДС/5+ ІРС/5+ ТР/5
Модульна контрольна робота							20
Всього годин:	90	24	20		40	6	

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Лаб.	Сам. роб.	Конс.	Форма контр./ бали
Змістовий модуль 1. The Study of Language							
Тема 1. Nature of Human Language, Language, Society and Culture		1	0,5		10	2	
Тема 2. Functions of Language		1	0,5		10	2	
Тема 3. Language as a part of semiotic system		1	0,5		10	2	
Тема 4. Language Typology		1	0,5		10	2	
Разом за модулем 1	54	4	2		40	8	
Змістовий модуль 2. The History of Linguistics							
Тема 4. Foundation: from Antiquity to Renaissance.		1	0,5		6		
Тема 5. The Development of the Historical Comparative Method of Linguistics		1	0,5		8	1	
Тема 6. The Philosophy of Language.		1	0,5		6	1	
Тема 7. Neogrammarians.		1	0,5		6	1	
Тема 8. The beginning of the XX century		1	1		6	1	
Тема 9. Structural Linguistic Schools		2	2		10	1	
Тема 10. Russian and Ukrainian Linguistic Schools		1	1		6	1	
Разом за модулем 2	68	8	6		48	6	
Тема 8. Micro-Linguistics		1	1		10	2	
Тема 9. Macro-Linguistics		1	1		10	2	

Разом за модулем 3	28	2	2		20	4	
Всього годин:	150	14	10		108	18	

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота студентів охоплює 40 годин і спрямована на подальше формування методологічної компетенції, розвиток та розширення світогляду студентів у аспекті методики викладання іноземних мов, збагачення словникового запасу студента, розвиток навичок правильного структурного оформлення усного та писемного методичного дискурсу.

Теми, що винесені на самостійну роботу, розглядаються на лекціях частково. Враховуючи специфіку теоретичного курсу, завдання з самостійної роботи для студентів інституту іноземної філології пов'язані з роботою над оригінальними текстами праць видатних науковців у царині методики викладання іноземних мов.

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Saussure Ferdinand Course of General Linguistics / Ferdinand de Saussure – New York : McGraw-Hill Book Company, 1996. – P. 1-17	20/24
2	Bloomfield Leonard Language / Leonard Bloomfield – London: George Allen & Unwin Ltd, 1973. – P. 3-20	18/20
3	Sapir Edward The Status of Linguistics as a Science / Edward Sapir // <i>Language</i> , Vol. 5, No. 4 (Dec., 1929). – P. 207-214.	16/20
4	Whorf Benjamin Lee Science and Linguistics / Benjamin Lee Whorf // <i>Language, thought and reality: Selected writings of Benjamin Lee Whorf</i> – Cambridge, MA: MIT Press, 1956. – P. 17-23	16/20
5	Chomsky Noam Linguistics and the Brain Science / Noam Chomsky // <i>The Architecture of Language</i> , Oxford University Press, 2000. – P. 13-28.	20/24
	Разом	90/108

IV. Політика оцінювання

Учасник освітнього процесу має дотримуватися навчальної етики, толерантно ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися часових меж та лімітів навчального процесу.

При вивченні курсу студент виконує такі види робіт: вивчення лекційного матеріалу, опрацювання матеріалу на семінарах, виконання індивідуальних завдань, написання тематичних контрольних тестів. Навчальний курс складається з трьох кредитів, які закінчуються **заліком**. Сумарна кількість балів, яку студент отримує при засвоєнні змістових

модулів за 100-бальною шкалою, визначає його підсумкову оцінку, яка відповідає: зараховано, незараховано з необхідністю повторного складання.

Поточне оцінювання, яке має на меті перевірку рівня знань студента, здійснюється викладачем протягом семестру на лекційних і семінарських заняттях у межах змістового модуля. Поточне оцінювання включає в себе поточну роботу студента під час лекційних і семінарських занять (у кожному змістовому модулі – максимум 5 балів за дискусію та 5 балів за індивідуальну роботу студента), індивідуальна робота студента включає підготовку конспектів та представлення наукових праць видатних науковців в галузі методики викладання іноземних мов (всього 3 праці – по 5 балів за кожною), оцінку за тренінги із застосування різних методик викладання іноземних мов (максимум – 10 балів). Максимальна оцінка студента за поточне оцінювання становить 40 балів.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль, який здійснюється провідним викладачем, має на меті перевірку рівня знань студента під час виконання модульних тестів. Відсутність студента на модульному тесті оцінюється у “0” балів. Повторне складання підсумкового модульного контролю для студента можливе за умови його відсутності з поважної причини відповідно до графіка, затвердженого кафедрою практики англійської мови. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за модульну контрольну роботу в межах кожного змістового модуля, становить 20. Максимальна кількість балів за модульний контроль після написання двох модульних контрольних робіт дорівнює 60.

Рівень знань студента за поточний і модульний контроль оцінюється в балах, фіксується у журналі після вивчення кожного змістового модуля. Підсумкова оцінка за національною шкалою заноситься в залікову відомість.

VI. Шкала оцінювання

Поточний контроль						Підсумковий контроль			
40						60			
Модуль 1			Модуль 2			Модуль 3			
Дискусія під час практичних занять			Індивідуальна робота з працями науковців			Тренінги	Модульна контрольна робота		
ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3	ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3		ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3
5	5	5	5	5	5	10	20	20	20

Критерії оцінювання знань студента на семінарських заняттях

Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студента
5	Студент має системні, глибокі знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності, вміє ставити і розв'язувати

	проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, аргументувати власні судження теоретичними і фактичними положеннями, підсумувати сказане висновками. Студент вільно володіє спеціальною термінологією, грамотно ілюструє відповідь прикладами, вміє комплексно застосовувати знання з інших дисциплін.
4	Знання студента є достатньо ґрунтовними, він правильно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, уміє аналізувати, встановлювати зв'язки між явищами, фактами, робити висновки. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.
3	Студент демонструє посередні знання основних положень навчального матеріалу. Відповідь у цілому задовільна. Студент здатний аналізувати, порівнювати, робити висновки, наводити окремі приклади на підтвердження певних думок, застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях.
2	Студент демонструє низький рівень знань, здатний частково відтворити теоретичний матеріал відповідно до тексту підручника або лекції викладача, повторити за зразком певну операцію.
1	Студент може розрізняти об'єкт вивчення, фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, з допомогою викладача виконує елементарні завдання.

Критерії оцінювання модульних контрольних робіт

Модульна контрольна робота здійснюється провідним викладачем і може проводитись лише один раз в кінці Змістового модуля. Відсутність студента на модульній контрольній роботі без поважної причини оцінюється у "0" балів. Повторне написання контрольної роботи можливе за умови, якщо студент був відсутній на контрольній роботі з поважної причини. Написання контрольної роботи відбувається в найкоротший термін, узгоджений з провідним викладачем.

Максимальна оцінка студента за тематичну контрольну роботу у кожному змістовому модулі становить **20 балів**. Модульна контрольна робота складається з питань у вигляді тесту і оцінюється в 20 балів відповідно.

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Березівська Л. Д. Реформування шкільної освіти в Україні у ХХ столітті : [моногр.] / Л. Д. Березівська. – К. : Фенікс, 2008. – 405 с.
2. Ветохов О.М. Розвиток психології навчання іноземних мов у 60-ті роки ХХ ст. // Історія педагогіки, психології, освіти. – 1999. – № 3. – С. 132-140.
3. Ветохов О.М. Розвиток психології навчання іноземних мов у 70-ті роки ХХ ст. // Історія педагогіки, психології, освіти. – 1999. – № 4. – С. 138-145.
4. Голубнича Л. О. Педагогічна історіографія: теоретичні аспекти / Л. О. Голубнича // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. – Запоріжжя, 2012. – Вип. 27 (80). – С. 120–128 с.
5. Гончаренко Н. В. Організаційно-педагогічні основи викладання іноземних мов у контексті розвитку реального напрямку вітчизняної освіти (друга половина ХІХ – початок ХХ століття) [Текст] : автореферат дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Н. В. Гончаренко. – Житомир, 2014. – 20 с.
6. Гупан Н. Розвиток історії педагогіки в Україні (історіографічний аспект) : дис. д-ра пед. наук: 13.00.01 / Н. Гупан. – К., 2001. – 496 с.
7. Долапчі А. Ю. Теорія і практика навчання іноземних мов як складової змісту гімназичної освіти другої половини ХІХ – початку ХХ століття : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 “Загальна педагогіка та історія педагогіки” / Долапчі Анастасія Юріївна. – К., 2008. – 23 с.
8. Карпова В.Н., Красуля А.В. Еволюція целей обучения иностранным языкам // Педагогічні науки. – 1969. – № 4. – С. 247-257.
9. Князян М. О. Система формування самостійно-дослідницької діяльності майбутніх учителів іноземних мов у процесі ступеневої підготовки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук. : спец. : 13.00.04 – “Теорія і методика професійної освіти” / М. О. Князян. – Одеса, 2007. – 44с.
10. Литньова Т. Цільовий компонент навчання іноземних мов у контексті розвитку змісту вітчизняної загальної середньої освіти (30-ті роки ХХ – початок ХХІ ст.) : автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Т. В. Литньова ; Житомир. держ. ун-т ім. І.Франка. – Житомир, 2009. – 20 с.
11. Миролубов А. А. Проблема периодизации советской методики обучения иностранным языкам как науки / А. А. Миролубов // Актуальные вопросы обучения иностранным языкам в средней школе. – 1973. – С.17–35.
12. Миролубов А. А. История отечественной методики обучения иностранным языкам /А.А. Миролубов. – Москва; СТУПЕНИ, ИНФРА-М, 2002. – 448 с.
13. Миролубов А.А. Прямой метод /А.А. Миролубов // Иностранные языки в школе. – 2002. – № 6. – С. 15-17

14. Місечко О. Є. Формування системи професійної підготовки вчителя іноземної мови у педагогічних навчальних закладах України (1900– 1964 рр.): дис. ... доктора пед. наук: 13.00.01 “Теорія та історія педагогіки” / Ольга Євгенівна Місечко. – Житомир, 2011. – 603 с.
15. Нариси історії українського шкільництва. 1905–1933 рр. / [за заг. ред. О. В. Сухомлинської]. – К. : Заповіт, 1996. – 304 с.
16. Никонова С. М. У истоков советской методики обучения иностранным языкам / С. М. Никонова. – М. : Высшая школа, 1969. – 104 с.
17. Околович О. В. Підготовка вчителя іноземної мови у вищих педагогічних навчальних закладах України(друга половина ХХ – початок ХХІ століття) : автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / О.В. Околович . – Дрогобич , 2014 . – 19с.
18. Побірченко Н. С. Питання національної освіти та виховання в діяльності українських Громад (друга половина ХІХ – початок ХХ століття) : [моногр.] / Н. С. Побірченко. – К. : Наук. світ, 2002. – 331 с.
19. Скалій Л.І. Використання технологій у формуванні проф. Компетенції майбутніх вчителів // Іноземні мови. – № 4. – 2003. – С. 5-9.
20. Соколова І. В. Професійна підготовка майбутнього вчителя-філолога за двома спеціальностями : монографія / за ред. С. О. Сисоєвої. – М. : АРТ- ПРЕС, 2008 – С. 23–24.
21. Шелест Ю. М. Вивчення іноземних мов в університетах України (ХІХ – початок ХХ століття) : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.01 – заг. педагогіка та історія педагогіки / Ю. М. Шелест ; Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка. – Житомир : [б. в.], 2014. – 20 с.
22. Шмирко О.С. Педагогічні умови професійного розвитку майбутніх вчителів іноземної мови у системі університетської педагогічної освіти : дис. ... канд. пед. наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / О. С. Шмирко. – Хмельницький, 2016. – 285 с.